

Sodobna tehnika vskladiščevanja

Velika večina delavcev Zmaja se še dobro spominja, kako je v proizvodnji potekal notranji transport pred desetimi in več leti. Poleg enostavnih, primitivnih vozičkov in "rudlnov" se je največ materialov in baterij prenašalo ročno. Vozički z majhnimi kolesčki so poskakovali med oddelki in po hodnikih kot danes avto na najslabši jamasti, makadamski cesti. O kakršnikoli tekočih linijah ni bilo govora. Celo gotove baterije smo na rokah znosili v ekspedit. O takratnem načinu notranjega transporta bi danes lahko napisali obsežen zapis, vendar preje navedeno omenjamo le zato, da bi pravilneje ovrednotili današnji transport, o katerem bomo obširneje pisali v

Še leto dni nazaj... ročni transport na podest skladišča.

eni naslednjih številčk glasila. Danes pa dajemo podarek o sodobnem postopku vskladiščenja materialov in baterij.

Pisali smo še, da bo v novi tovarni v Stegnah visoko paletni sistem skladiščenja reprodukciskega materiala in gotovih izdelkov. To skladišče danes že obratuje. Od tal do stropa je montirano kovinsko ogrodje in v treh vzporednih linijah tečejo tirnice pod stropom za tri električna dvigala "MINOR looo" tovarne "Vulkan" z Reke. Voziček in vilice so proizvod "Indos" Ljubljana. Delavec mora biti ob upravljanju dvigala v kabini, katera je s hrbtne strani in od zgoraj zaščitena s kovinsko mrežo tako, da ni nevarnosti, da bi se delavec poškodoval. V kolikor kabina med vožnjo slučajno zapne ob štrleč predmet, se viličar avtomatsko ustavi in je s tem vsaka nevarnost izključena. Na koncu vseh motornih gibal so montirana končna varnostna mikrostikala. Pri gibanju v in iz regalov se nahajajo celo dvojna mikrostikala. Po hodnikih na obeh koncih pa so čvrsti odbojniki.

Oglejmo si še nekaj podrobnosti o delovanju viličarja. Ta ima štiri gibanja: vožnja vzdolž hodnika z dvema brzinama, dviganje in spuščanje z dvema brzinama, vlaganje in izvlačanje vilic iz regala z eno brzino, ter ročno obračanje

okrog svoje osi. Vsa gibanja so elektromotorna, razen obračanja okrog osi, ki je ročno. Vzdolž hodnika se viličar giblje na kolesih, ki se nahajajo na mostu. Po mostu se povprek na to gibanje giblje maček, na katerem je plošča, a po tej plošči se rotacijsko giblje steber. Po stebru se navzgor in navzdol giblje voziček na katerem so vilice. Elektromotor za gibanje vzdolž hodnika ima vgrajeno zavoro, ki omogoča počasno ustavljanje in gibanje brez trzljajev.

Delavec se v času dela nahaja v kabini v kateri je popolnoma varen pred poškodbami, a v njej se nahajajo varnostna mikrostikala, ki zaustavljajo viličarja v primeru kakršnegakoli zapleta.

Navajamo še konkreten primer pri delu vskladiščevanja palet v regale na primer, če želimo vložiti paletu na paletno mesto 33, v regal A, nadstropje IV. Viličar vzame paletu izpred regala A, delavec okrene vilice proti regalu A, stisne tipko "naprej" in tipko "gornji položaj IV". Po preklopu v drugo brzino spusti delavec tipko naprej in na paletnem mestu 32 pritisne tipko "stop". Viličar se preklopi v prvo brzino in avtomatsko zaustavi na paletnem mestu 33. Do takrat se je breme dvigalo na IV. nadstropje. Tedaj se pritisne tipka "vložiti" in breme se avtomatsko vloži. Nato se pritisne

Pogled na eno od treh prog v našem novem skladišču, kakršnega še nismo imeli nikoli.

tipko "spodnji položaj IV", ko se vilice zaustavijo, pritisne tipko "izvleči" in viličar se avtomatično zaustavi v položaju pripravnem za nalaganje naslednje palete.

Primer je opisan zelo strokovno in na prvi pogled zapleteno, pa v resnici ni tako. Vsekakor pa je treba poudariti pomembno prvine pri novem načinu transporta in vskladiščevanja. Gre predvsem za to, da v prihodnje transportni delavec ne bo zgolj težak in "robot" v tistem smislu besede, ko mu ne bi bilo treba niti misliti, kajti prihaja čas, ko bo treba tudi vedeti in znati manipulirati ne samo s transportnimi sredstvi, temveč tudi z materiali. Temu bi lahko rekli, da bo treba več "posluha" za določeno namembnost materialov, ki jih bo transportni delavec odvažal na posamezna mesta.

Na kratko bi zaključili misel, da se bo moral sleherni delavec strokovno in tehnično izpopolnjevati, k temu pa

Če ste preslišali v radiu

V torek zjutraj 18. julija pred pol šesto je v redni oddaji z naslovom "na poti v službo" sodeloval v intervjuju naš delavec, strojnik na PL R 14 Muhič Vinko. Odgovarjal je na vprašanja novinarja, kje in koliko časa že dela, kako je zadovoljen, od kod se vozi ter še na vprašanje o sodelovanju v organih upravljanja.

Muhič Vinko, ki dela kot strojnik v Zmaju že pet let, se vozi na delo z Vrhnike. O težavah in gneči na poti v Zmaja bi lahko veliko povedal, deloma slabša bo vožnja v Stegne. Sicer pa z

bo primoran tudi zaradi spremenjene narave dela. Tehnika je v Zmaju prodrla tudi na to področje.

O notranjem transportu bomo še pisali. Že zdaj pa lahko zatrdimo, da bo vsakdo na transportu usposobljen za vožnjo z viličarjem. V ta namen je že potekalo strokovno izobraževanje, ki se bo nadaljevalo jeseni. Prvi novi "šoferji" viličarjev so že delali prve ure vožnje z diplomom v žepu. Diploma pa še ni vse. Treba bo več pozornosti pri manipuliranju z materiali, da ne bodo poškodovani kartoni z baterijami in drugim, kot je to že bil primer.

My

zanimanjem spremlja novo gradnjo in pričakuje, da se bodo izboljšali delovni pogoji, red in čistoča. Je tudi član samoupravne kontrole, član ZK, član izvršnega odbora sindikata itd. V radiu je omenil tudi veliko zanimanje naših delavcev do letovanja v počitniških domovih, najsibo v Bašaniji ali na Uskovnici.

In tekoča problematika? Odgovoril je, da je v sprejdu skorajšnja selitev Zmaja

na novo lokacijo v Stegne.

Ob tem zapisu naj še omenimo, da je v isti oddaji pred časom govoril tudi Hočevar Drago. Takrat ga je novinar "ujel" navsezgodaj pred samim vhomom v tovarno Zmaj.

My

Mehanična delavnica

V četrtek, 13. julija - pa še na praznik šoferjev - je na našem dvorišču postalo nadvse živahno. Bil je dan selitve mehanične delavnice. Že dan poprej so vozili v Stegne razne manjše dele, stroje pa postavili na dvorišče, jih očistili in prekrili za čez noč. Viličar iz Javnih skladišč jih je z lahkoto natovarjal na avto, v Stegnah pa je čakal drugi viličar za raztovarjanje. Vse je šlo brez nezgod.

Ta dan lahko smatramo zasedlitev mehanične delavnice, brusilnice in orodjarne. V delavnici je začasno ostala le ena strožnica in vrtalni stroj za najnujnejše potrebe, omenjena strožnica pa bo na novi lokaciji našla drugo mesto. Istočasno so preselili

tudi doma konstruiran in izdelan stroj za linijo 3R 12, ki ga bodo v novi delavnici še izpopolnili, predno ga bodo dokončno postavili na za to določeno mesto.

Ni dvoma, da bo nova mehanična delavnica z ustrežno razporeditvijo strojev in delovnih miz kaj kmalu tudi po videzu vzbujala občutek sodobno urejene delavnice, v kateri se lahko rojevajo tehnično in strokovno zahtevni specializirani stroji.

Ob vsem tem pa ne moremo mimo nekaterih mejnikov naše delavnice. Naj samo na kratko omenimo, da je bila še pred dobrimi desetimi leti namenjena izključno vzdrževanju takratnih strojev in naprav in se je nahajala v prostoru

naše sedanje jedilnice. Jedilnica pa je bila v prostoru sedanjega finančno računovodskega sektorja.

V tistem času je bil prostor sedanje delavnice, ki se je pravkar preselila, še odprta pasaža, tlakovana z lesenimi kockami, v kateri je bila kolesarnica. Kolesa smo takrat obešali na kavlje na posebnih stojalih. Sicer pa je bila pasaža natrpana z različnimi polizdelki, v proizvodnjo in laboratorij pa je vodilo dvoje vrat.

V času rekonstrukcije je bil v pasaži del proizvodnje in prvi stroj paperlined za člene R 6. Za tem se je pasaža obnovila v popolnoma nov prostor, kamor se je preselila mehanična delavnica. To se je zgodilo na prosto soboto 18. januarja leta 1969. Za takratno selitev so bili vsi delavci zelo aktivni. "Nekatere kar vidim, da ne morejo prikriti navdušenja nad boljšimi pogoji dela", smo takrat zapisali v našem glasilu in res so čez nekaj dni napeli vrstico med vrata, ki jo je moral prerezati takratni direktor Zmaja.

V skoraj desetih letih pa je v mehanično delavnico posegel razvoj in napredek ter se razvila takšna usposobljenost vseh strojnikov, da so rezultati njihovega dela vidni v sami proizvodnji. S sedanjo selitvijo delavnice na novo lokacijo, v znatno boljši prostor, pa se bo nadaljevala in razvijala tradicija, ki ima korenine v Zmaju ob Šmartinski cesti.

My

Takoj po preselitvi mehanične delavnice na novo lokacijo ZMAJA pa še trenutek za spomin na zgodovinski dogodek v juliju leta 1978

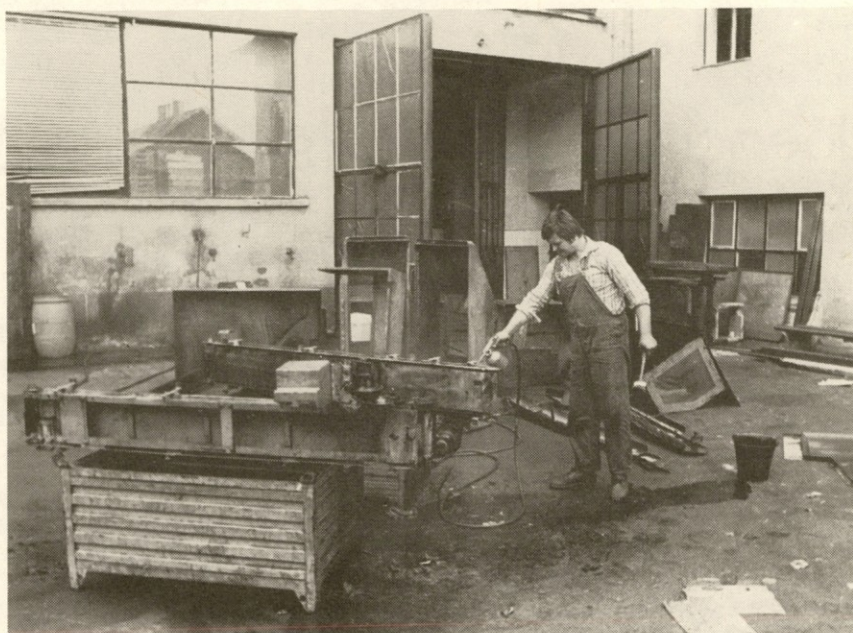
Selitev „čaš“

Po nekajdnevni pripravi strojev za izdelovanje cinkovih čaš iz naše kleti, ki jih je bilo treba najprej očistiti, razmastiti in prepleskati, je nastopil četrtek 20. julija kot je bilo predvideno za selitev.

V Grabljevičevi ulici se je pojavila mehanizacija iz Javnih skladišč in pričeli so natovarjati stroje za odvoz na novo lokacijo. Transport iz kleti do ceste ni bil problematičen, saj se naša klet nahaja v istem nivoju kot cesta. Bolj težavna bo selitev strojev iz prvega nadstropja, za kar bo potrebno posebno dvigalo. Ta selitev bo potekala v času, ko bo naše glasilo v tisku, zato bomo o selitvi strojev paperlined pisali v prihodnji številki.

Nedvomno je bil oddelek za izdelovanje čaš v kletnih prostorih med najslabšimi, kar zadeva delovne pogoje. Ne samo utesnjenost, temveč nizek strop, stalna umetna razsvetljava, vročina, močan ropot in slabo zračenje je pogojevalo težko pričakovanje dneva, ko se bodo tudi za ta delovna mesta izboljšali delovni pogoji. Da smo se pred leti ob nabavi teh strojev odločili za klet, je bil takrat edini izhod v vsesplošni utesnjenosti Zmaja, ki ni imel nikakršne možnosti za razširitev. Po dolgih letih bodo delavci pri čašah zaživel v novi prostorni in svetli proizvodni hali. Tega pa se odkrito veselijo in s selitvijo je nastopilo navdušeno razpoloženje.

My

Pred pleskanjem strojev je bilo treba vse dele očistiti in razmastiti

S sestanka mladine

Osnovna organizacija Zveze socialistične mladine v tovarni se je sestala 16. maja z namenom, da izvrši nadomestne volitve. Dosedanji predsednik Jože Fabjan je namreč odšel z naše delovne organizacije.

Za novega predsednika OZSM je bil izvoljen tov. KONČAN Jure, ki je doslej opravljal funkcijo podpredsednika oz. sekretarja. Za sekretarja je bil izvoljen Jeriha Metod, ki je bil dosedaj referent za kulturno dejavnost, na novo pa je bila v predsedstvo izvoljena tov. Bizjak Tanja, ki bo opravljala delo referenta za kulturno dejavnost.

Predsedstvo osnovne organizacije tako sestavljajo:

KONČAN Jure, predsednik
JERIHA Metod, sekretar
SMRDEL Aleš, informator

VRČEK Anica, kadrovski referent

PERKON Iztok, referent za športno dejavn.

BIZJAK Tanja, referent za kulturno dejavnost

ČERNE Andrej, referent za idejnopolitično delo

ROBAR Dragica, blagajnik.

Mladinci pa so na tem sestanku obravnavali tudi priprave na lo.kongres ZSM Slovenije, poročilo o delovanju Občinske konference ZSM Ljubljana-Center, dogovorili pa so se tudi o sprejemu novih članov v osnovno organizacijo, saj je v tovarni veliko mladih, ki še niso vključeni v Zvezo socialistične mladine.

Sicer pa bo o načrtih mladinske organizacije povedal kaj več novi predsednik v naslednji številki glasila.

M.K.

Učenci na počitniškem delu

V letošnjem letu naša tovarna dijakom in študentom, ki želijo delati v času počitnic, ni na široko odprla vrata, tako kot prejšnja leta. Vzrok je v tem, da imamo veliko dela in skrbi zaradi preselitve in ne moremo niti tehnično niti strokovno omogočiti mladim uspešno prakso.

Praktikante smo v Ljubljani usmerili predvsem v mesecu juniju in juliju, v avgustu bodo le štirje (v obratu vzdrževanja, prodajni službi in finančnem sektorju). Največ učencev je zaposlenih v proizvodnem obratu (8); v mesecu februarju pa je še 6 učencev osnovne šole opravljalo tu obvezno lo-dnevno prakso. V obratu vzdrževanja so letos sprejeli pet dijakov, v glavnem elektrotehniške stroke zaradi razdiranja elektroinštalacij. Tehniški sektor je sprejel štiri dijake strojne in kemijske stroke, prodajna služba tri, nabavna služba enega. Ena dijakinja pomaga v kuhinji in dve v finančno računovodskem sektorju. V kadrovskem sektorju je na praksi študentka - naša študentka.

V obratu Šentvid je bilo letos največ mest za praktikante. Enajst učencev osnovne šole je opravljalo obvezno enotedensko prakso v juniju, poleg teh še 2 dijaka v juniju in juliju. V mesecu avgustu pa bo šentviški obrat sprejel kar 13 mladih, ki bodo posvetili svoje počitnice fizičnemu delu v tovarni.

Vsega skupaj smo sprejeli letos na delo 57 učencev, od tega so 4 naši štipendisti. Številka je kar visoka, vendar moram pripomniti, da je kar tretjina od teh opravljala prakso od enega tedna do deset dni; to so bili učenci zadnjega razreda osemletke, ki morajo obvezno opraviti praktično delo v gospodarskih organizacijah. Praktikantov, ki delajo po en mesec ali celo dva, pa je letos malo.

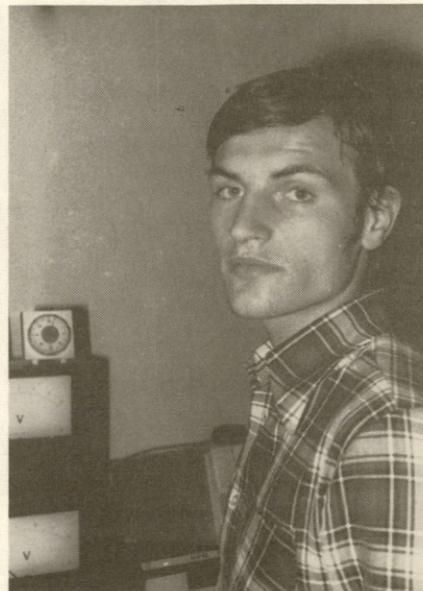
Povpraševanje po počitniškem delu je vedno precejšnje, več kot imamo prostih mest. Upajmo, da bodo v prihodnjih letih mladi prav tako radi prihajali na delo v našo tovarno, čeprav bo lokacija odročnejša.

M. Barborič

na praksi

Kumer Andrej je že drugič na obvezni šolski praksi v Zmaju. Že lani je opravljal delo na praznitvah in testiranju baterij v elektrofizikalnem laboratoriju ter uspešno nadomestil odsotnost Sedej Zalke zaradi letnega dopusta. Delo mu je bilo všeč in zanimivo, zato se je letos zopet ponudil za opravljanje istih nalog.

Kumer Andrej se bo v jeseni

KUMER Andrej - praktikant že drugo leto testira baterije

vpisal v četrti letnik Tehnične srednje šole smer šibki tok, v avgustu pa si bo privoščil počitnice s prisluženim denarjem v času prakse, delno pa ga bo namenil za smučarsko opremo.

Kot večina praktikantov Andrej nima težav z vsakodnevним zgodnjim vstajanjem, saj je vedno med prvimi na svojem delovnem mestu.

Kot vsem ostalim tudi njemu želimo uspešno šolsko leto.

My

ZMAJ
1923-1978

Štancarija v malem

V oddelku, v katerem se finalizirajo baterije R 20 imamo že nekaj časa štanco za izsekavanje pokrovk in lepenke za člene R 12, R 14 in R 20. To pa sicer ni nič posebnega, če nas omenjena 25 tonska stiskalnica ne bi spominjala na Zmajovo štancarijo izpred desetih in več let. Tedaj smo v prostoru, kjer je danes skladišče depol.paste imeli od-

delek s petimi štancami in del pločevinarne.

Omenjena stanca s 120 udarci na minuto je v celoti izkoriščena za preje navedene polizdelke. Že pred časom smo jo pripeljali v Ljubljano iz obrata Šentvid, na kateri je bil izveden remont, potem pa je bila namenjena za preizkušanje novega ali popravljenega orodja.

Štancanje pokrovk na 25 tonski štanci v oddelku baterij R 20

Pleskanje strojev

V Zmaju so se pojavili pleskariji. Ekipa mož v značilnih svetlih oblekah s čopiči v rokah se tokrat ni lotila sten, česar smo bili vajeni videti v zadnjih letih, temveč so segli po strojih. Pojavili so se v kleti 18. julija in bodo nadaljevali z delom, dokler ne bodo v celoti prepleskali vse stroje, kovinske omarice in nazadnje še plastične regale s sivo barvo.

Priznati je treba, da večina strojev ni videla barve, odkar so bili kupljeni. Na novi lokaciji, v novih prostorih ob ustrezni razporeditvi bodo prijetno vplivali na pogled, obenem pa na svoj način prispevali k občutku delavcev za vzdrževanje čistoče in reda.

Pleskanje strojev se izvaja po vrsti, kakor je planiran odklop posameznih linij.

Kompleks linije je treba demontirati na posamezne sklope, jih temeljito očistiti in razmastiti.

Zakaj ravno siva barva? Zanj se je odločil arhitekt na osnovi določenih razlogov in ki vodi nadzor nad notranjo opremo Zmaja kot celote.

My

Vzrokov, da se je proizvodnja pokrovk prenesla nazaj v Ljubljano je več, med pomembne pa spada orodjarna v Ljubljani, ki je zmožna vsak hip popraviti napako na orodju in se s tem skrajša čas zastojev.

Naj še omenimo, da klasičnega prebiranja pokrovk upošteva izmet, ki nastaja pri izsekavanju in za kar je bilo treba pet do šest parov rok, ni več. Sedanji način sejanja, kot je slišati, bo v bližnji prihodnosti na strojni pogon.

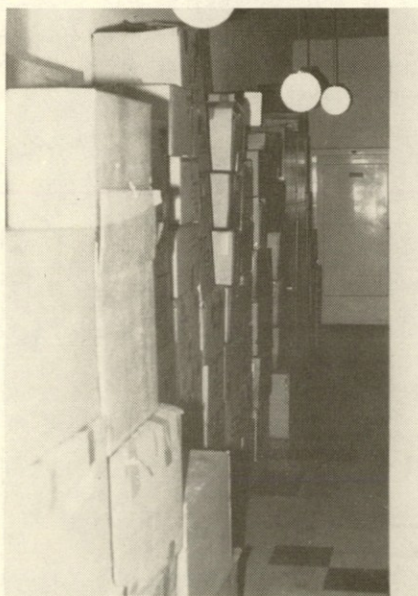
My

v novi tovarni bomo za začetek imeli takšne delovne pogoje, da jih bomo lahko izboljševali in ustrezno dopolnjevali

Navdušeni smo ...

Na hodniku pred finančno računovodskim sektorjem že dalj časa opažamo kopičenje kartonov z različnimi arhivskimi materiali, katerih večina je pripravljena za preslikanje na mikrofilm za naš arhiv. Torej, se ta sektor pripravlja že na selitev, sem si mislil in pobaral vodjo sektorja Ivico Jazbec, ki je povedala, da so si delavci v računovodskem sektorju že v celoti ogledali novo lokacijo oziroma prostore, kamor se bodo avgusta preselili. Površina je sicer malenkost manjša, to pa odtehta ugotovitev, da bo vse ostalo novo. Bilo je mnogo pohval in odkritega navdušenja.

Tudi računovodski sektor bo sam preselil z osebnimi avtomobili ves pribor in

Že itak ozek hodnik v računovodstvo je že zatrpan z dokumentacijo v kartonih za selitev

letošnjo dokumentacijo. Predvidevajo, da bi to storili na prosto soboto ali pa dvakrat popoldne. Vsekakor pa avgusta in lahko pričakujemo, da bo obračun za izplačilo osebnih dohodkov do 10. septembra že izdelan v novi upravni zgradbi v Stegnah.

My

Brigadirski hoo - ruk

Petek Lojze je v Zmaju že eno leto kot električar v službi vzdrževanja. V okviru mladinske organizacije in akcije za udeležbo v mladinski brigadi se je javil prostovoljno in bil v mesecu juniju tri tedne v brigadi "Jože Klanjšek - Vasja", ki je v vasi Kožbane v Goriških brdih gradila vodovod. Delal je na tri in pol kilometrov dolgi trasi, kjer so kopali jarke, polagali cevi in jih zasipali.

Petek Lojze je bil že lani v brigadi v Suhi krajini prav tako na gradnji vodovoda. Verjetno so to upoštevali na letošnji brigadni konferenci v Ljubljani in ga izvolili za namestnika koman-

PETEK Lojze - letošnji brigadir

datna za delovišče, kjer je dnevno meril opravljeno normo.

Vsako popoldne, kot je povedal, smo imeli različne interesne dejavnosti od športa, fotosekcije, avtošole in slično, šli pa smo v pomoč tudi kmetom za razna poljska opravila. Ko pa smo jih pod večer povabili k tabornemu ognju, so se z veseljem odzvali.

Za vse vaščane bo vodovod izrednega pomena. Manjka sicer še celih 15 kilometrov do vodovodnega rezervoarja, vendar se bo njihova želja kmalu in to prihodnje leto, uresničila.

Slišati je bilo, da Petek Lojze letos ni bil edini kandidat za mladinsko brigado, vendar je v letošnjem letu selitev Zmaja in temu interesu se je bilo treba zavestno odreči.

Spomini na brigadno življenje so lepi in morda jih bo v prihodnjem letu lažje zajeti večjemu številu kandidatov.

My

Ohranili bomo spomine

Kdorkoli se je že ukvarjal z zgodovino Zmaja in njegovim 55 letnim obstojem, je vedno naletel na težave glede arhivskih materialov. Čim dlje v preteklost smo skušali segati, tembolj je prihajalo spoznanje, da je vse zavito v kopreno pozabe. Skoraj nič pisanega nimamo, še manj pa je fotografij.

Šele zadnja leta se naši dogodki, spremembe, napredek in tehnologija sistematično beležijo na filmski trak, predvsem je obilica slikovnega gradiva zadnjih desetih let, odkar izhaja naše glasilo, dočim so pisani materiali ohranjeni z nekoliko starejšim datumom.

V rezultatih naše sedanosti so ohranjena prizadevanja delavcev v preteklosti in prav zato je dolžnost nas

vseh, da ohranimo različne pisane in slikovne materiale ne samo za sebe, ampak tudi za prihodnjo generacijo. Ker pa se tega zavedamo s polno odgovornostjo, smo naklonjeni končni odločitvi, da sedanjega Zmaja na Šmartinski cesti ovekovečimo. V ta namen je že bil sprejet sklep, da posnamemo 15 minutni barvni film, ki bo prikazoval dela v zadnjih dneh pred preselitvijo, delo v novih prostorih in samo svečano otvoritev.

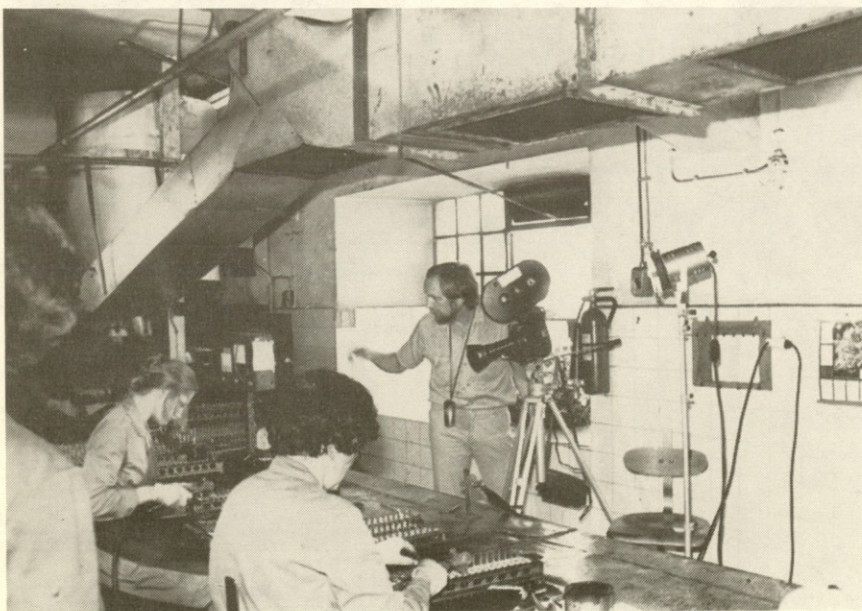
Delavci Zmaja smo imeli priložnost spremljati snemalno ekipo v četrtek 13. julija, ko je filmski snemalec Janez Hrovat v celoti posnel notranje delovne prostore, posamezne prizore ob strojih, ročnem delu od kleti do podstrešja, kjer so nameščene dozirne naprave. Ob 14. uri pa smo posleni še prizor, ko delavci zapuščajo tovarno in se razkropijo v različne smeri proti domu.

Prav tako smo imeli v juliju priložnost opazovati fotografa, ki je s fotografskim aparatom posnel vse prizore v proizvodnji, ki so pomembni za naš arhiv.

Sedanji trenutek, v katerem živimo in delamo, bo z leti postajal vse bolj zanimiv. Posneto gradivo je pomemben dokaz za zgodovino našega Zmaja.

My

Zgoraj: razgled na Zmajevo dvorišče s prvega nadstropja. Levo: filmski snemalec snema na barvni film našo BD linijo.

Nadomestila in povračila v zdravstvu

V prejšnji številki glasila smo pisali o participaciji v zdravstvu, kar so naši bralci prav gotovo z zanimanjem prebrali, danes pa bi napisali nekaj o denarnih nadomestilih in povračilih.

Delavci in drugi delovni ljudje z združevanjem sredstev za zdravstveno varstvo v zdravstveni skupnosti zagotavljajo tudi pravice do denarnih nadomestil in povračil, ki obsegajo:

1. nadomestilo osebnega dohodka
2. povračilo potnih stroškov v zvezi z uveljavljanjem zdravstvenega varstva
3. posmrtnino
4. pogrebno.

Nadomestilo osebnega dohodka

Pravico do nadomestila OD imajo:

- delavci v združenem delu in delavci v delovnem razmerju pri zasebnih delodajalcih,
- izvoljeni delegati, če jim je opravljanje dolžnosti delegata edini in glavni poklic
- člani obrtniških in ribiških zadrug, če jim je to edini poklic
- učenci v srednjem usmerjenem izobraževanju, ki imajo poleg šolskega pouka tudi praktičen pouk
- občani, ki opravljajo dejavnost s samostojnim osebnim delom z delovnimi sredstvi, ki so lastnina občanov
- družinski člani umrlega

obrnika, katerim je z odločbo občinskega organa izdano dovoljenje za vodstvo obrtne delavnice po poslovođji

- drugi delovni ljudje (kmetje - kooperanti, rejniki itd.) če so njihove pravice in obveznosti v zdravstveni skupnosti urejene s posebnim sporazumom.

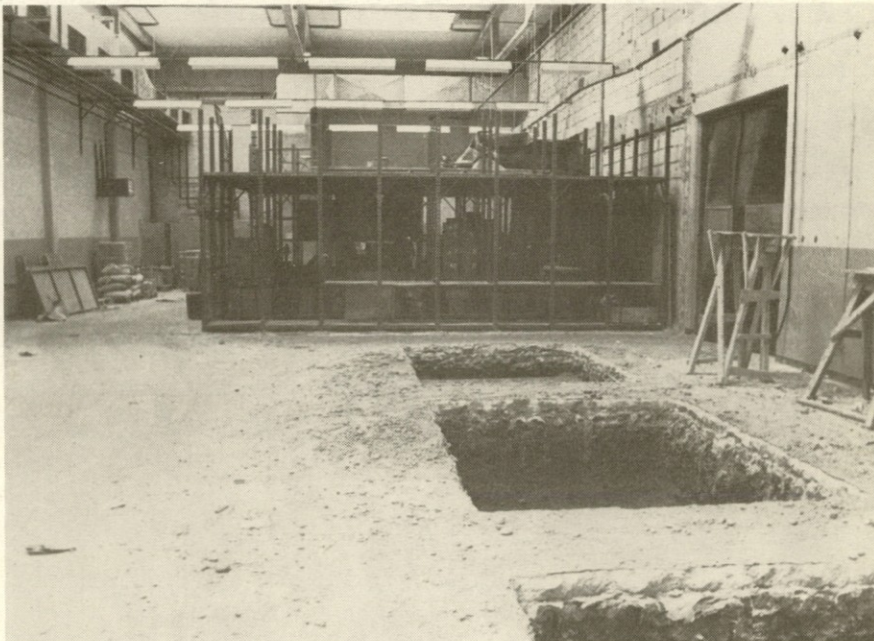
Delavci in drugi upravičenci nimajo pravice do nadomestila

1. če si namerno povzročijo nezmožnost za delo
2. če se ukvarjajo s samostojno gospodarsko dejavnostjo ali opravljajo v tem času delo, za katerega dobivajo plačilo
3. za čas koristnega zdravljenja v naravnem zdravi-

lišču, razen v primeru, če je bil upravičenec na dan nastopa zdravljenja še vedno nezmožen za delo.

Delavcem in drugim upravičencem se ustavi izplačevanje nadomestila

- če namenoma preprečujejo zdravljenje oz. usposobitev za delo,
 - če se brez upravičenega vzroka ne odzovejo vabilu na določen zdravniški oz. komisijski pregled
 - če pristojni organ nadzora nad zadržanostjo od dela ugotovi, da se ne ravna po navodilih zdravnika.
- Pravica do nadomestila v teh primerih preneha od dneva, ko so storili dejanje, s katerim so preprečili oz-

Izkop treh jam za betonsko sidrišče za tri stroje za izdelovanje cinkovih čaš. V ozadju bo odlagališče in skladišče čaš.

dravljenje ali usposobitev za delo, oz. od dneva, ko jim je bil v vabilu določen za zdravniški oz. komisijski pregled, pa vse dotlej, dokler trajajo kvarne posledice takega ravnanja.

Nadomestilo osebnega dohodka gre iz sredstev zdravstvene skupnosti od enaintridesetega dne začasne zadržanosti od dela in znaša:

- 90 odstotkov od osnove
- 100 odstotkov od osnove, če je zadržanost od dela posledica nesreče pri delu, poklicne bolezni ali dajanja krvi,
- 100 odstotkov od osnove ne glede na vzrok zadržanosti vojaškim vojnim invalidom ter borcem NOB, ki imajo priznano posebno dobo v dvojnem trajanju najmanj od 1.1.1945 do 15.5.1945.

Od prvega dne zadržanosti od dela gre nadomestilo osebnega dohodka iz sredstev zdravstvene skupnosti:

- 100 odstotkov od osnove za čas porodniškega dopusta, zaradi transplatacije kože, živega tkiva ali organov v korist druge osebe itd.
- 80 odstotkov od osnove zaradi nege obolelega otroka
- 70 odstotkov od osnove zaradi nege drugega obolelega ožjega družinskega člana, izolacije oz. spremstva, če ju odredi zdravnik.

Pravica do nadomestila med negovanjem obolelega otroka do starosti 7 let gre največ za 15 dni v posameznem primeru, v drugih primerih nege članov ožje družine pa največ za 7 dni. Izjemoma se lahko na predlog zdravniške komisije podaljša ta čas največ do 30 dni, za otroka do starosti 7 let oz. do

15 dni za nego drugih članov ožje družine.

Povračila potnih stroškov v zvezi z uveljavljanjem zdravstvenega varstva

Ta povračila obsegajo:

- povračilo prevoznih stroškov
- povračilo za stroške prehrane in nastavitve med potovanjem in bivanjem v drugem kraju.

Povračilo potnih stroškov gre delavcem in drugim upravičencem za najkrajšo razdaljo do najbližje zdravstvene organizacije, vendar največ za razdaljo nad 15 km v eno smer in v višini stroškov za prevoz z javnim prevoznim sredstvom. Če pa zaradi zdravstvenega stanja prevoz z javnim sredstvom ni mogoč, gre pravica do povračila za poseben prevoz.

Pravico do povračila potnih stroškov ima tudi spremljevalec, če je po mnenju zdravnika potreben. Za otroke do 15. leta starosti se smatra, da jim je potreben spremljevalec.

Posmrtnina

Družinski člani delavcev in drugih upravičencev, ki imajo pravico do nadomestila osebnega dohodka po sporazumu ali uživajo pokojnino, oskrbnino ali nadomestilo iz

pokojninskega in invalidskega zavarovanja, ki jih je umrl delavec ali drug upravičenec do svoje smrti preživel, imajo pravičo do denarne pomoči ob smrti.

Posmrtnina znaša 80 odstotkov povprečnega mesečnega osebnega dohodka v SR Sloveniji v preteklem letu.

Pogrebna

Ob smrti delavca ali drugega upravičenca ter njihovih družinskih članov ima tisti, ki oskrbi pogreb, pravico do povračila stroškov pogreba (pogrebna). Ta znaša 80 odstotkov povprečnega mesečnega osebnega dohodka v SR Sloveniji v preteklem letu, za otroke do enega leta starosti pa polovico tega zneska.

Na dan začetka selitve mehanične delavnice je že navsezgodaj Juras Mirko začel podirati "pisarno" mojstra delavnice.

**postani
član
samopomoči**

NAŠ GLAS

Glasilo delovne skupnosti podjetja »ZMAJ« Ljubljana

Ljubljana, 1. avgusta 1968

Letnik III., štev. 4

ob desetletnici izhajanja

V zadnji številki glasila smo si pod gornjim naslovom ogledali pomembne dogodke zabeležene v julijski številki izpred desetih let. Tokrat si oglejmo, kaj smo zapisali v mesecu avgustu v tistem času.

Kolektivni dopust je za nami in vrnili smo se v prenovljeno tovarno. Napovedi so bile uresničene. Montirali smo še dvoje naj sodobnejših avtomatskih linij za proizvodnjo celic za ploščate baterije; adaptirali smo garderobe in

sanitarije ter uredili in izboljšali ogrevanje in zračenje.

V obratu Šentvid je zaradi nerentabilnosti in vrste drugih razlogov ukinjena proizvodnja baterijskih svetilk, ukinjena je tudi dejavnost galvanskih storitev iz higiensko tehničnih in ekonomskih razlogov.

Samoupravni organi podjetja bodo čimpreje zavzeli dokončno stališke v zvezi z nada-

Oglasna deska in pod njo kolesa na Zmajevem dvorišču

lajno proizvodnjo elektrod. Saj je upravni odbor s tem, da je zaloge elektrod okvalificiral kot nekurantno blago, to proizvodnjo pravno že likvidiral.

Pri nas se baterijska energija uporablja predvsem za baterijske svetilke, transistorske sprejemnike in otroške igrače, v razvitih deželah pa še za gramofone, magnetofone, vžigalnike, ventilatorje, električne ure in še za vrsto drugih aparatov.

Tovarni Tesla v Gospiću smo odstopili stiskalnico za stiskanje mošnjčkov SIMPLEX in stroj za polavtomatsko vezanje mošnjčkov HASSE.

Bomo dočakali topli obrok? Od 125 anketiranih se jih je 71 % izreklo za toplo malico, ki jo bomo začeli dovažati iz obrata družbene prehrane.

Naše podjetje je pred 4 leti z velikimi čenarnimi težavami zgradilo paviljon s šestimi sobami in tako dokončno odpravilo šotore, ki nam niti najmanj niso bili v ponos,

Posnetek z zbora delovne skupnosti v I. delovni enoti 24. junija leta 1968 pri poslušanju poročila o poslovanju za pet mesecev.

Stari napis na strehi, brez kolesarnice, brez garaž, brez ceste z dvorišča na še makadamsko cesto šele pred desetimi leti...

še manj pa za prijetno počutje gostov. Na osem do deset lesenih ogradij, prekri-
tih s platneno streho je danes le še trpek spomin na čase, ko nismo mogli niti misliti na najosnovnejše potrebe človeka na dopustu ob morju.

Dolga je pot manganove rude, preden pride do mlina v Šentvidu. Dobavljajo nam jo rudniki v Jeliku, Rupski reki in še drugih odročnih krajih v Bosni, do katerih ne vodijo niti prave poti.

Na zboru delovne skupnosti I. delovne enote je bilo rečeno, da po prihodu s kolektivnega dopusta verjetno kljub prizadevanju strokovnih delavcev ne bo še vse urejeno. Vendar želimo, da se to sprejme z razumevanjem in brez nepotrebnih kritike.

Po stanju na dan 15. julija 1968 je bilo v našem podjetju zaposlenih 348 delavcev.

Zbral in priredil My

prejeli smo

"Glas Zmaja" številki 1-5 in 6 sta že v mojih rokah. Vesel sem bil obeh izvodov, se jih razvešell kot prihoda dobrih prijateljev. Poudariti moram, da mi je vsak izvod zelo všeč, tako vsebinsko kot slikovno. Ni viden samo napredek v tovarni, temveč tudi napredek pri glasilu. Opaziti je, da se uredništvo trudi na vso moč, da ga stalno izboljšuje v celoti kot tudi posamezne članke.

V prvi številki me spominjate na moje tovariše Naceta Vojeta in nepozabnega Jožeta Hlebca. Še danes ne morem verjeti, da pokojnega Hlebca ni več, da ga ne bo več med nami, posebno še, ko je z nestrpnostjo pričakoval, kdaj ga boste povabili v novo tovarno. Bil je res odličen tovariš in strokovnjak v finančni stroki. Bil je tudi blagajnik republiške Zveze borcev za severno mejo 1918-19. Svoje posle je vršil izredno pedantno in še do danes nismo občili nadomestila zanj.

Že sedaj želim vsem, ki boste delali v novih prostorih, da boste delali v polnem zdravju in veselju.

Celotnemu kolektivu pošiljam iskrene pozdrave

upokojenec
Franjo Kristan

Iz vezanega letnika 1968 glasila NAS GLAS. Pod naslovom KAJ BO JUTRI v obratu Šentvid je nakazano nadomestilo za svetilke, galvano, elektrode in šibke.

ste
pripravljeni
na
samostojno
pot
v
prometni
vrvež?

Vedno več prometa na cestah povzroča dan za dnem nove prometne težave.

Vozniki in pešci so vedno manj varni. Zaradi zastoja prometa izgubimo veliko dragocenega časa.

Zrak in okolje sta vsak dan bolj onesnažena.

Te neprijetnosti povzroča tudi nerazumevanje nekaterih občanov, ki ne upoštevajo predpisane prometnega reda.

Vozniki so velikokrat nedisciplinirani in z nedovoljenim načinom vožnje ogrožajo pešce, zlasti otroke, slabotne in starejše.

Pešci neprevidno prečkajo ceste in hodijo po njej.

Vozniki povzročajo odvečen hrup, ker po nepotrebem uporabljajo zvočne signale in s hrupno vožnjo vznemirjajo okolico. Tudi takrat, kadar ni nujno, se vozijo nekateri občani s svojimi motornimi vozili po ulicah in cestah, namesto da bi uporabljali vozila mestnega prometa. Tako zasedejo tudi parkirne prostore, namenjene voznikom, ki prihajajo iz drugih krajev.

Da bi vsaj nekoliko omilili težke prometne razmere je potrebno, da vsi udeleženci v cestnem prometu po svojih močeh prispevajo k izboljššanju prometnega reda. Tako se bodo počutili občani bolj varne, laže pa bo potekal tudi promet v središču mesta in na mestnih vpadnicah.

Nekatera vprašanja prometne varnosti, vzgoje in preventive v Ljubljani.

Porast števila in posledice prometnih nesreč zavzemajo že zaskrbljujoče razsežnosti. Stotine in stotine mrtvih in več kot 11.000 telesno poškodovanih ljudi v prometu v enem samem letu v Sloveniji pomeni več kot ogromno izgubo narodno gospodarskih dobrin, pomeni izgubo človeških življenj, pomeni, da daje skupnost oziroma družba letno že več kot 120 milijonov dinarjev za zdravljenje poškodovanih ljudi v prometnih nesrečah. To pa je samo majhen del družbene škode, ker pri tem ni upoštevana škoda, ki nastaja zaradi odsotnosti ljudi v proizvodnem procesu in osebnih tragedij, ki jih prinašajo s seboj prometne nesreče.

Spričo dejstva, da so prometne nesreče in seveda s tem njihov posledice v nenehnem porastu je dolžnost slehernega udeleženca v prometu, da prav v vsaki prometni situaciji in okoliščinah v katerih se znajde ravna skrajno previdno, defenzivno. Ravnanje defenzivno pomeni, da se mora vsekakor držati prometnih predpisov, tova v okviru dovoljenega ima "defenzivni" voznik velike možnosti in celo nekatero "svoboščino", ki si jih nerojen in nevešč voznik ne sme privoščiti. Po drugi strani pa se zna dober voznik pravočasno odpovedati sicer dovoljenim manevrom; ker zna predvideti kritične situacije, ki jih utegne povzročiti nespreten voznik.

Posebno vlogo v zvezi s popularizacijo in širjenjem družbeno samozaščitnega osveščanja na področju prometne varnosti imajo zlasti nekateri institucije, delovne organi-

zacije nasploh, posebno pa je to stalna naloga tiska, radia in TV, seveda pa tudi naloga glasil v združenem delu.

Zavedati se moramo, da imamo vedno nove in nove generacije udeležencev v prometu: od šolskih otrok, se pravi pešcev in kolesarjev do mladih voznikov motornih vozil, kjer na žalost so žrtve prometa takorekoč najštevilnejše. Vedno znova je treba opozorjati na že znane, a vedno ponavljajoče se nevarnosti, ki so posledica človekove lahkomišelnosti, neprilaganja trenutnim prometnim razmeram, podcenjevanje tujih in precenjevanje lastnih voznških izkušenj in sposobnosti, kot tudi nepoznavanje oziroma neupoštevanje določenih prometnih ureditev ali predpisov in znakov.

Vozila in ceste sodijo med najsodobnejše dosežke znanstvenih in tehničnih stvaritev. Človek jih je namenil v svoj prid. Promet se je uvrstil med najpomembnejša torišča civilizacije, kjer se porajajo novi odnosi. Sodobno življenje na prometnih površinah zahteva tedaj od vsakega posameznika kvalitetne spremembe osebnostnih vrednot, boljše vzgojo in več znanja o prometu. Zato si moramo mi vsi, ki se kakorkoli vključujemo v prometno življenje, prizadevati, da se bomo vedno in povsod držali omenjenih načel etike in morale, zaradi nas samih, v srečo in zadovoljstvo soljudi in vse družbene skupnosti.

Navedimo nekatera vprašanja, ki so najpogosteje povezana s prometno varnostjo v taki ali drugačni obliki. Na primer: - predvidevanje razvoja in nastanka drugačnih prometnih

okoljščin

- defenzivno ravnanje v vsakem primeru - v prednostni ali neprednostni situaciji,
- prilagajanje hitrosti vožnje, voznotehničnim, prometnim in drugim razmeram,
- nikdar ne vozimo na meji svojih sposobnosti,
- nikoli ne prehitvajmo drugega vozila, če nismo prepričani, da je to potrebno, dovoljeno in možno,
- vozimo vedno v zadostni varnostni razdalji,
- posebno pozornost posvečamo varnosti pešcev, še posebno pa otrokom, starejšim ter nemočnim osebam v prometu,
- nikoli ne upravljamo vozila pod učinkom alkohola,
- posebno previdno vozimo po slabo oz. nezadostno osvetljenih naseljih in mestih,
- tudi pri prehitovanju ni dovoljeno prekoračiti dovoljene hitrosti vožnje,
- paziti je treba, da vedno dobro vidimo in smo dobro vidni,
- vsa svetlobna telesa na vozilu naj bodo vedno čista,
- vedno pravočasno prižgimo na vozilu ustrezne luči,
- vedno pravočasno zasenčimo luči in ne čakajmo kdaj bo to storil nasproti vozeči voznik,
- megla je najhujši sovražnik prometa,
- izogibajmo se vožnje v hudih nalivih, vendar ne ustavljajmo vozila na vozišču,
- v zimskem času opremimo vozilo s predpisano zimsko opremo,
- dolge nočne vožnje so utrujajoče in nevarne,
- voznja z avtomobilom v najhujši poletni pripeki ni priporočljiva,
- utrujenost in zaspanost voznikov sta stalna spremljevalca v neizogibno prometno nesrečo,
- komaj mokre ceste so zelo nevarne, "vodni klin" se

- na dodobra mokrih cestah pojavi že pri hitrosti 80 km/uro,
- če smo občutljivi za vremenske spremembe se odpovejmo vožnje z avtomobilom,
- v mestih se izogibajmo nenujnih voženj z osebnim avtomobilom. Namesto tega uporabljajmo vozila javnega mestnega prometa.
- vedno pravočasno zavarujmo ustavljeno vozilo zaradi okvare na cesti z varnostnim trikotnim znakom,
- vozilo parkirajmo tako, da zavzame čim manj prostora in da ni v napoto drugim,
- v službo odhajamo pravočasno in se v prometu izogibajmo časovne stiske,
- izogibajmo se kajenja med vožnjo,
- tudi pravilna prehrana voznika veliko pripomore k varnejši vožnji,
- dosledno uporabljajmo varnostni pas, tudi pri vožnji v mestu,
- otroke vozimo vedno na zadnjem sedežu v avtomobilu,
- priporočljivo je opremiti sprednje sedeže z naslonjalom za glavo,
- imejmo v vozilu aparat za gašenje požara,
- redno dopolnjujmo uporabljeno opremo (žarnice, prvo pomoč, itd.),
- nikoli ne odlašajmo z nakupom novih avtomobilskih gum, češ "saj jih je še za 1 mm",
- nikoli v zaprti garaži ne imejmo motorja v pogonu,
- vozniki, ki morajo voziti z očali naj imajo še ena rezervna in to stalno v predalu avtomobila,
- z vozilom ne povzročajmo odvečnega hrupa,
- čuvajmo čistost in varnost okolja,
- vsako najmanjšo tehnično hibo na vozilu sproti odpravimo.

Za varnost pešcev v prometu

- na cesti, ki ima pločnik ali drugo za pešce namenjeno površino oz. površino na vozišču, ki je primerna za pešce, morajo pešci hoditi po taki površini,
- kadar gredo po vozišču, na katerem varnost prometa to terjaja, zlasti pri slabi preglednosti ceste, zmanjšani vidljivosti ali gostem prometu, morajo hoditi pešci drug za drugim,
- pešec, ki hodi po vozišču na cesti zunaj naselja, mora hoditi po levem robu vozišča v smeri hoje,
- izjemoma sme hoditi pešec ob desnem robu vozišča samo tedaj, kadar je to zanj varneje - nepregleden ovinek, prepad, usek, plaz, ipd.,
- na cesti, ki ima zaznamovane prehode ali posebej napravljene prehode za pešce, mora pešec čez cesto na takem prehodu,
- zunaj prehoda za pešce sme pešec prečkati cesto, če je najbližji prehod oddaljen več kot 100 m,
- na zaznamovanem prehodu za pešce, na katerem promet ni urejen s svetlobnimi prometnimi znaki in tudi ne z znaki, ki jih daje pooblaščen osebna, mora pešec predno stopi na prehod paziti na oddaljenost in hitrost vozil, ki se mu približujejo,
- nasploh je za varnost pešca koristno, da ponoči, v mraku in ob slabi ali zmanjšani vidljivosti nosi nek svetlobno odbojni predmet, če drugače ne hodi oblečen v svetlejša oblačila,
- posebno previdno naj pešci prečkajo železniške prehode in upoštevajo opozorilne znake.

/naslednja stran/

Izlet na Maglič

Slab začetek - dober konec, je že zelo star pregovor.

Dne 22.6. pred tovarno Saturnus čakamo avtobus. Že se prikaže izza ovinka Sap-ov avtobus in mi se že poslavljamo od vartarja in ostalih gledalcev, ko opazimo da naš avtobus pušča vodo (hujše bi bilo, če bi tekel bencin) in da bo treba v popravilo. Naložen že z vso prtljago se odpelje nazaj v garažo. Mi pa čakamo.

Mine pol ure, ena ura, njega pa še ni. Končno le pride, nepopravljen in še vedno voda curlja. Kljub temu se vkrca-mo in odpeljeno z eno in pol urno zamudo.

Vozimo se in vozimo, ustavlja-mo samo za nujne primere. Nekateri spijo, drugi poskušajo zaspiti, eni so lačni in večerjajo, tisti pa ki ne morejo spati, zabavajo šoferja da ne zaspi.

Tako se ob 5. uri zjutraj ustavi-mo pri Foči, ob mostu čez Drino, kjer smo zmenjeni z vodičem.

Gledamo v nebo in srečni smo, da smo pobegnili ljubljanskemu dežju, kajti tu nas je pozdravilo lepo sončno jutro.

Počasi se peljemo proti Tjen-tištu, vozimo se ob reki Sutjeski in opazujemo nam še neznane vrhove. Vodič Branko nam pove, da se vidi Zelengora, Volujak in Vučevo z Magličem. Na poti skozi pragozd Peručica si ogledamo slap Skakavac (75 m) in malo naprej obiščemo grob narodnega heroja Nurije Pozderca podpredsednika AVNOJ-a.

Na poti proti Dragoš Sedlu smo vzeli v avtobus tudi avtošto-parico (domačinko v dimljah) ki je bila namenjena na planino.

Končno smo na cilju. Tu se odločimo, kdo gre na vrh in kdo ostane in postavi tabor. Vodja tabora Polde je sklical svojo ekipo za postavitve šotorov, ostali pa pot pod noge.

Naložimo si nahrbtnike, si ogledamo Maglič iz doline in jo mahujemo njemu nasproti. Vabi nas v vsej svoji lepoti in težko se mu je upreti. Vodja Mičo nam pove, da gremo najprej na Črnogorski Maglič, ki je dva metra višji in nato na Bosanskega, ki meri 2386 m, kajti mi smo namenjeni na Bosanskega. Izkušeni domači vodič Mičo iz Goražda nas vodi po gornjem delu pragozda po bližnjici brez markacij in poti. Gremo kar po celem kakor med vojno partizani, le s to razliko, da ni bilo sovražnika za nami.

Vodiči PD-Maglič iz Goražda so bili zelo požrtvovalni, tovariški in pripravljeni nam vsak trenutek razlagati

/s prejšnje strani/

promet

Otroci v prometu

- največ prometnih nesreč otrok se zgodi ob nenadnem prihodu na cesto, posebno izza nepreglednih mest izven prehodov za pešce,
- zelo nevarna je hoja po desni strani ceste, če cesta nima pločnika ali posebne površine za pešce. Ta nevarnost je še mnogo večja ponoči in ob slabi vidljivosti,
- otroci naj se samostojno vozijo s kolesom šele potem, ko so se naučili osnovnih pravil vožnje in prejeli zato na šoli kolesarsko izkaznico,
- starši in odrasli naj nikoli ne dajejo zglada nediscipliniranega udeleženca v prometu. Njih bodo enako posnemali otroci in prometne nesreče otrok se bodo vrstile kar naprej.

Na koncu:

- vedno dosledno ravnajmo po navodilih mišice in drugih pooblaščenih oseb,
- če se že zgodi najhujše, prometna nesreča, predvsem ohranimo mirno kri in glavo. Dobro premislimo kaj moramo in česa ne smemo storiti, da bodo posledice kar najmanj boleče.

Našteli smo le nekaj naj-nujnejših nasvetov, opozoril in obstoječe prometne predpise oz. napotkov za varnejšo udeležbo v cestnem prometu. Ta priporočila so le del splošnega, širšega kodeksa, varnega in kulturnega vedenja v cestnem prometu. Izven naštetega je še mnogo kar ne gre niti prezreti, niti podcenjevati. Kot udeleženci v prometu se vedno zavzemajmo za medsebojno strpnost in varnejše ravnanje, v osebno in splošno družbeno korist.

M.K.

zgodovino in dogajanja v teh krajih med bitko na Sutjeski in njeni okolici. Nekako na višini 1700 m se je gozd končal in prispeli smo na planino Vučevo. Krajši počitek, fotografiranje rožic, počakali smo zaostale in zopet pot pod noge. Počasi se je začela pot vzpenjati, in že smo se srečali z ostanki snega. Od tu naprej smo dobro grizli vsak svoja kolena, ko smo se med ruševjem prebijali proti vrhu.

V dolgi koloni, ki se včasih pretrga, se bližamo cilju. Smo na vrhu. Žiga za potrditev ni, stoji pa šotor katerega so prejšnji dan postavili planinci s Foče in gramofon na baterije. Na vrhu Magliča (2386 m) je vzdana železna plošča z reliefnim likom ¹¹aršala Tita, katero je naredil Jakob, planinec z Goražda in jo tudi sam prinesel na vrh. Vzdana je bila v čast 86. Titovega rojstnega dne in 35. letnice bitke na Sutjeski, katere obletnico so praznovali.

Tudi mi planinci PD-Saturnus smo z našo udeležbo počastili ta jubilej in z obiskom Magliča to potrdili.

Kljub temu, da je bil razgled bolj meglen smo z daljnogledom opazovali kako raste naš tabor v dolini. Ker nam je bilo vroče in tudi žeja nas je pestila smo si na tihem želeli, da bi poleg šotorov stali tudi zaboji s pivom.

Nazaj smo se spuščali po markirani poti in si vzeli čas tudi za smučanje, pa čeprav o smučeh ni bilo niti sledu. Kar mislite si kako je to izgledalo - kot na toboganu. Po osmih urah hođa gor in dol smo se vrnili v naš lepo postavljeni tabor in naša

tiha želja po pivu je bila uresničena. Polde in Miro sta mislila na vse. Pomagale pa so jim Danica, Vlasta in Dušanka.

No, pot je za nami, mi pa malce utrujeni si kuhamo kavo, čaj ali juhico. Pripravlja pa se raženj za jagenjčka ali jagenjčka za raženj. Kajti z drugim je bilo precej več dela. Zakurili smo velik kres, zapeli, pripovedovali šale in medtem se je cvrl ubogi janček. Po slavnostni večerji trdno zaspali in še kar zgodaj zjutraj odrinili nazaj proti legendarnemu Tjentištu. Tu smo si ogledali spominsko hišo bitke na Sutjeski. V njej je na trinajstih freskah prikazana zgodovina bitke. Obiskali smo tudi veličasten Spomenik in Spominsko kostnico v katero so prenešene kosti 3.301 padlega borca, udeleženca bitke na Sutjeski.

Odpeljali smo se naprej na Ozren, kjer je bil 9. junija 1943 leta ranjen tovariš Tito. Nazaj grede smo si ogledali še grob Save Kovačevića, komandanta Tretje divizije.

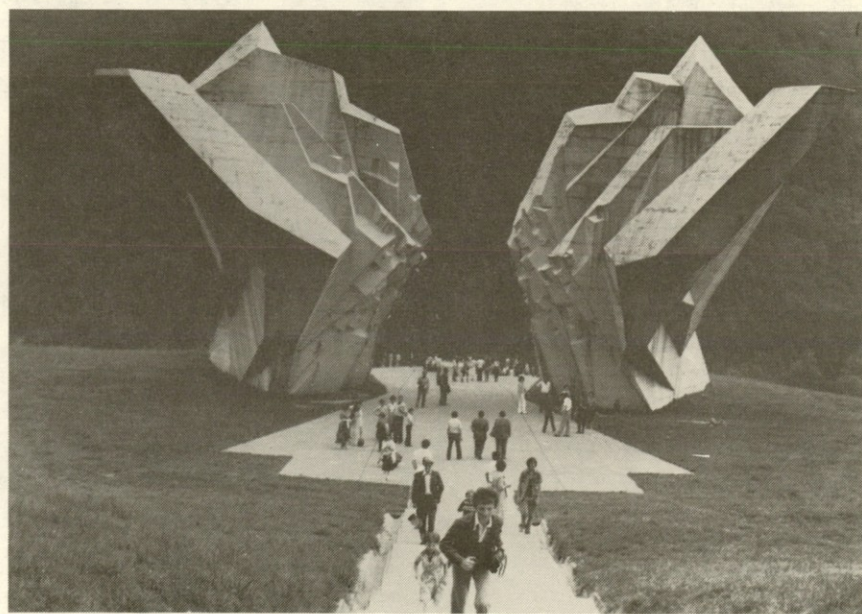
Po vsem tem ogledu spomenikov in muzejev, nakupov spominkov in kartic smo se poslovili od prijaznih vodičev in se odpeljali v Čajniče, kjer smo pred hotelom postavili šotore in prijetno utrujeni zaspali.

Vračali smo se po obronkih Jahorine proti Sarajevu. Ker imajo v Sarajevu zeleni val zelo dobro urejen smo skoraj neopazno zdrveli mimo vseh zanimivosti in se ustavili šele v Jajcu, kakor je bilo v planu izleta. Ogled mesta Jajce, znamenitih slapov, kosilo po želji in gremo naprej.

Pot nas vodi skozi Bihač, Karlovac in v Novem mestu nas pričaka dež, katerega smo pustili pri odhodu.

Zopet smo pri vratarju v Saturnusu. Prispeli smo srečno, zahvaljujemo se vodji Ostermanu za dobro organizacijo, šoferju za prijetno vožnjo ter vsem, ki so poskrbeli za dobro počutje in zabavo.

Srečno in kmalu spet v gore!

Veličasten spomenik na Sutjeski, kjer je v ofenzivi padlo 3.301 borcev.

Novi otroški dodatki

Od 1. maja dalje veljajo novi, višji otroški dodatki, višja je tudi pomoč za novorojene otroke. Otroški dodatki so razporejeni v štiri dohodkovne skupine in omejeni z najvišjim dohodkovnim cenzusom na družinskega člana 2.600 din.

Če znaša družinski dohodek na člana 1.400 dinarjev, dobi prvi otrok 310 dinarjev, vsak naslednji pa 410 dinarjev.

Pri dohodku na družinskega člana 1.400 do 1.650 din dobi prvi otrok 270 dinarjev otroškega dodatka, vsak naslednji pa 360 din.

Če znaša družinski dohodek na člana 1.650 do 2.200 din dobi prvi otrok 210 dinarjev, vsak naslednji pa 270 dinarjev.

Če je dohodek na družinskega člana od 2.200 do 2.600 din, dobi prvi otrok 170 dinarjev, vsak naslednji pa 220 dinarjev.

Posebni dodatek za težje duševno prizadete otroke se je povečal za 95 dinarjev in znaša 200 dinarjev mesečno.

Za otroke, ki imajo edinega hranilca, se poveča posebni dodatek za 20 dinarjev in znaša mesečno 80 dinarjev pod določenimi pogoji: da mati ali oče v imenu otroka uveljavljata preživnino (oz. če se dokaže, da ne more uveljavljati preživnine, ker drugi roditelj nima znanega bivališča), oziroma, da dohodek na otroka ne presega 800 dinarjev.

Dodatek kmečkim otrokom se je povečal za 40 dinarjev; sedaj

znaša 200 dinarjev mesečno, posebni dodatki tem otrokom pa veljajo enako kot za otroke delavcev. Občinska skupnost otroškega varstva lahko posamezni družini prisodi višje ali nižje zneske od 200 din - glede na socialni položaj družine, število otrok, bolezen v družini ali druge okoliščine; vse seveda v sorazmerju s katastrskim ali morebitnimi drugimi dohodki kmečke družine.

Znesek 1.000 dinarjev kot

Glavni vhod v proizvodnjo

pomoč za novorojenega otroka bodo dobili vsi, ki ne bodo presegli dohodkovnega nivoja 1.400 dinarjev na družinskega člana, vsem drugim pa pripada za novorojenca 450 din.

Od 1. junija dalje velja tudi podaljšan porodniški dopust za rojstvo dvojčkov, trojčkov ali več živorojenih otrok in sicer do enega leta starosti otrok ali delo s skrajšanim delovnim časom do 17 mesecev starosti otrok.

Tiste matere, ki so se ta čas že vrstile na delo, se lahko v primeru, če otroci še niso dopolnili eno leto (oz. 17 mesecev), odločijo za to ugodnost; ponovno se lahko vrnejo na podaljšan porodniški dopust, seveda v dogovoru s svojo delovno organizacijo.

Na koncu še to: delavkam - materam ki so na porodniškem dopustu in jim je bilo nadomestilo osebnega dohodka določeno na osnovi iz leta 1976, se v letu 1978 valorizira nadomestilo od 1. maja letos za 18 odstotkov, kolikor so se v tem času povečali osebni dohodki.

dopisujte v GLAS ZMAJA

Č E B E L I C A

blagajna vzajemne pomoči

- če želite postati član
- če želite vlagati
- če želite posojilo

Predsednik Franc Lendero in
blagajnik Marica Nemeč vam
posredujeta podrobne informacije

Obratna ambulanta

ZDRAVSTVENO VARSTVO NAŠIH DELAVCEV

S selitvijo na novo lokacijo v Stegnah se bomo priključili v zdravstveno ambulanto v Feritih, kjer bo delavcem zaposlenim v naši delovni organizaciji nudeno kompletno zdravstveno varstvo. To varstvo lahko koristimo že od 1. avgusta dalje. Vse kartoteke delavcev, ki so bile v obratni ambulanti Saturnus so že prenešene v obratno ambulanto v Feritih.

Delavci, kateri bodo želeli obiskati zdravnika v obratni ambulanti, se bodo morali do 8.30 ure javiti v kadrovske službi. Le-ta bo posredovala podatke v ambulanto in potem zainteresiranim delavcem sporočila kdaj bodo na vrsti - tako se v čakalnici ne bo ustvarjala

vrsta. Ambulanta bo obratovala vsak dan od 6. - 14. ure. Zdravnik bo vsak dan ordiniral od 11. do 14. ure.

Delavci ki pa se ne bodo zdravili v obratni ambulanti, bodo pa v le-tej potrjevali bolniške liste - za vsakega delavca bo nastavljena kartoteka, čeprav se ne bo zdravil v obratni ambulanti.

Tako bomo imeli boljši pregled v zdravstveno stanje vseh zaposlenih delavcev.

V obratni ambulanti bodo organizirani tudi preventivni zdravstveni pregledi.

Upamo, da boste z zdravstvenim varstvom zadovoljni.

SOB

Ženske (vseh kegljačic je bilo 48):

25. Kocman
35. Robar
36. Vrčec
42. Madič
43. Železnik
44. Smerajc

V streljanju z zračno puško so bili Zmajevci malo boljši. Moška ekipa se je uvrstila na 5., ženska pa na 6. mesto. Pri moških je bil v naši ekipi najboljši Podržaj, ki je med posamezniki dosegel 12. mesto. Ostali so se razvrstili takole:

17. Alibegovič
19. Bolte
20. Savič.

Med ženskami pa je bila v naši ekipi najboljša Tkalec Franika - 9. v skupni uvrstitvi med posameznicami, 14. je bila Kocman Marija in 16. Robar Dragica.

Končni vrstni red XIV. letnih športnih iger pa je bil sledeč:

1. Elektromehanika
2. Avtomatika
3. Avtoelektrika
4. IC-ISE
5. Široka potrošnja
6. IEZE
7. Zmaj
8. Kondenzatorji.

Perkon Iztok

Rezultati z ISKRIADE

O poteku in udeležbi Zmajevcev na letošnji ISKRIADI smo pisali v zadnji številki glasila. Tokrat pa zabeležimo še rezultate, ki so jih dosegli naši tekmovalci.

Zmajeva ekipa se je udeležila tekmovanj v kegljanju in streljanju z zračno puško.

Kegljači so se odrezali takole: moški so izmed osmih tekmujočih ekip

dosegli 6., ženske pa 7. mesto. Posamezniki so zasedli naslednja mesta:

Moški (vseh nastopajočih je bilo 64):

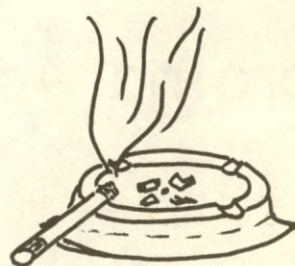
22. Pustavrh
25. Drčar
34. Tratnik
36. Primc
43. Končina
50. Savič
57. Grošelj
58. Bolte

Udeleženci ZMAJA na letošnjih športnih igrah - ISKRIADI.

Še vedno kadite ?

Škodljivo delovanje kajenja na življenje in delo

Zastrupitev z nikotinom

Nikotin je alkaloid in glavna sestavina listov tobaka. Ta rastlina se goji v mnogih državah in tudi pri nas.

Uživanje nikotina ni nič bolj škodljivo kot uživanje alkohola. V tobaku je 0,6 do 5 % nikotina in večji del pride skozi tlenje v dim ob priliki kajenja. Nikotin je eden od najbolj močnih strupov, ki deluje na centralni in periferni nervni sistem. Čist nikotin je tekočina brez barve, ki na zraku potemni. Nikotin se hitro vpija skozi kožo, izloča pa se skozi ledvice, skozi izpajunke in znoj. Občutljivost na nikotin je različna in je tudi že navada. Zato mnogi kadijci, ki dalj časa kadijo, prenesejo velike količine nikotina, tudi do 8 mg brez vidnega škodljivi-

vega dejstva - kar je redko - in obratno, mnogi, posebno začetniki po nekaj cigaretnih dimih občutijo simptome zastrupljanja. Poleg vsega tega se nikotin uporablja kot sredstvo proti insektom in kot sestavni del insekticidov.

Akutna zastrupitev

Ob zastrupitvi, zaradi velikega uživanja nikotina, pride do težav, povračanja, kašljanja, ohladila kože, znojenja, težav pri dihanju, stiskanje v prsih, drhtenje, krčev, povečanega srčnega utripa - kolapsa. Zaradi oslabitve srca in centra za dihanje lahko nastopi tudi smrt.

Kronična zastrupitev

Nastaja pri dolgoletnih kadijcih, ki prekomerno kadijo. Cigarete, cigare, pipa,

različno, zavisi od navade in občutljivosti. Pri kronični zastrupitvi pride do težav kot so drhtenje rok, glavobol, slabega apetita, nespanja, rane želodca, okvare oči, žrela in nosu, do bruhanja, zaprtja ali driske, stiskanja okoli srca, napada angine pectoris, bolečin v nogah in mišicah in drugo.

Zdravljenje in zaščita

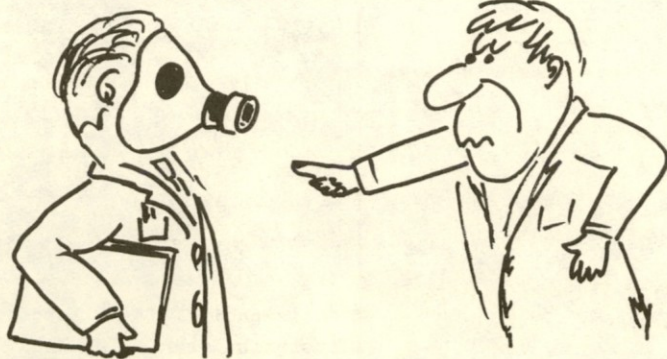
Pri akutni zastrupitvi je treba izprati želodec z medicinskim ožjem, raztopljenim v mlačni vodi, z dajanjem krvi in po potrebi tudi kisika, nuditi je potrebno umetno dihanje.

Včasih je potrebno dajati tudi zdravila za ojačevanje delovanja srca in dihanja. Težki slučajji se zdravijo v bolnišnici.

Pri kronični zastrupitvi je treba težiti k temu, da se število pokajenih cigaret dnevno zmanjšuje do nekaj cigaret na dan in da se s časom tudi preneha kaditi.

Poznano je, da so kadijci ne samo materialno oškodovani, z dolgoletnim kajenjem poškodujejo tudi svoje zdravje. Na daljših sestankih in konferencah, kjer se kadi, pa tudi nekadijci občutijo škodljive vplive nikotinskega dima, če so prisotni. Kronični kadijci imajo stalen zadah iz ust, rumene zobe

- KAM PA KAM Z GASMASKO ?
- NA SESTANEK V SEJNO SOBO ...

in prste na rokah, okvarjen nos in žrelnico. Poleg tega često kašljajo in imajo okvarjene bronhije in pljuča. Poznan je takozvan bronhitis kadilcev, kronično obolenje pljuč, z izkašljevanjem goste in lepljive rumenozelene vsebine. Ta bronhitis je dolgotrajen in odporen za zdravljenje vse dokler se kadi.

O škodljivem vplivu kajenja na pljuča ni treba dosti govoriti. Tuberkuloza pljuč in rak kot posledica kajenja sta dobro znana. Zato so pri nas rentgenski pregledi pljuč obvezni zaradi zgodnjega odkrivanja in zdravljenja. Naša država je tudi sprejela zakon o prepovedi reklamanja tobaka in alkohola.

Izobraževalno delo je potrebno začeti že v osnovni šoli. Potrebno bi bilo uzakoniti prepoved kajenja na javnih mestih, na sestankih itd. Podražitve cigaret namreč niso prinesle pričakovanih rezultatov.

S stalnim izobraževanjem bomo osveščali ljudi o škodljivih vplivih nikotina ki je še posebno nevaren materam in mladini. Zato je potrebno voditi dosledno borbo proti kajenju.

Dr. primarij Slobodan Cvetanović
Prevedla: S O B

novosti iz naše knjižnice

Naša knjižnica je zopet bogatejša za 15 novih knjig. Od Novak Anice, ki je zadolžena za vodenje knjižnice in evidenco izposojanja, smo prejeli seznam novih knjig, ki so na razpolago vsem zaposlenim. Sezine po njih!

Karl Marx, Friderich Engels
IZBRANA DELA V PETIH ZVEZKIH

JOSIP BROZ TITO - Prispevek
k biografiji

Dr. Pero Damjanović

SAMOUPRAVLJANJE

Ivan Kristan

PREGLED ZGODOVINE NARODNO-
OSVOBODILNE BORBE V
SLOVENIJI (4 knjige)
Metod Mikuž

ZBRANO DELO (4 knjige)
Boris Kidrič
Članki in razprave 1933-43

O KULTURI IN UMETNOSTI
Leninova beseda
Cankarjeva založba 1972

V ALTERNATIVI
Marksistične študije
Božidar Debenjak

ZAHODNOEVROPSKE POTI V
KOMUNIZEM

Izbor govorov in člankov
voditeljev komunističnih
partij zahodne Evrope
Janez Stanič

Karl Marx - KAPITAL
Kritika politične ekonomije
Poljudna izdaja - priredil
Julian Borchardt

IZVORI IN TEMELJI NEUVRŠČENOSTI
Vojan Rus

IZBRANA DELA

Labriola
Gramsci
Plehanov
Togliatti

LEVIČARSTVO - OTROŠKA BOLEZEN
KOMUNIZMA

Leninova beseda
Cankarjeva založba 1974

IMPERIALIZEM KOT NAJVIŠJI
STADIJ KAPITALIZMA

Leninova beseda
(Poljuden oris)
Cankarjeva založba 1970

IZ LENINOVE DEDIŠČINE
Zapiski, članki in napotki
Cankarjeva založba 1963

Vse ostale informacije dobi-
te pri Novak Anici v tajništvu.

Urednik

Pogled s prvega nadstropja
upravne zgradbe v juliju, ko
delavci TEHNIKE na utrjeno
gramozno plast polagajo grobi
asfaltni sloj.

upokojitev

Berčan Terezija

Koncem letošnjega julija, ko so se v proizvodnji ustavljali stroji zaradi letnih dopustov in selitve Zmaja, se je za vedno ustavil stroj papirline R 12 za našo sede-lavko BERČAN Rezko, za katero je nastopila starostna upoko-jitev.

Točno do dneva je napolnila dvajset let v naši tovarni. Že v začetku je našla delovno mesto v ročni vezalnici moš-njičkov, se kasneje preseli-la na odkuhalno napravo, zdaj pa je že vrsto let sedela za strojem pri herme-tiziranju členov in dočakala dan, ko bo izkoristila avgu-

stovski zadnji dopust za letošnje leto.

Še fotografija za slovo. Ne, tega pa ne, je dejala, pa vseeno jo bomo zabeležili v zgodovino Zmaja s pripombo, da je zadnja delavka v Zmaju, ki se je upokojila na stari lokaciji, ki se je upokojila zadnje dneve pred selitvijo tovarne.

Upamo, da se bo odzvala našemu vabilu in prišla na ogled novih proizvodnih prostorov in boljših delovnih pogojev, za katere je tudi ona prispevala svoj delež v dvajset-letni delovni dobi v Zmaju.

Vse najboljše in mnogo zdravja ob odhodu v pokoj želijo

Sodelavci

DEŽMAN Angela
Ljubljana
Partizanska 23

pripomba pošte: odselil

KOLONIČ Alojzija
Ljubljana
Ul. Stare pravde 18

pripomba pošte: nezn

VERBIČ Rudolf
Glogovica 16
Šentvid pri Stični

pripomba pošte: umrl

PERKO Marija
Šentvid pri Stični loo
pripomba pošte: odpotoval

Kaj je z navedenimi naslov-niki v resnici? Kdorkoli bi kaj vedel o njih ali o nji-hovem pravem naslovu ali slučajni smrti, prosim spo-ročite na uredništvo glasila Ljubljana tovarišici Kocman Mariji ali uredniku glasila.

Urednik

popravek

V glasilu GLAS Zmaja št. 1-5 smo pod naslovom UPOKOJITEV zapisali napačen podatek, da je Žinko Elza prišla v Zmaja leta 1963, kar pa ne drži. V resnici se je zaposlila v naši tovarni 22. junija 1953. V nadaljevanju pa je zapisano pravilno, da je bila petin-dvajset let z nami.

Tovarišici Žinko Elzi se opravičujemo, obenem pa želimo, da bi redno dobivala naše glasilo in ga z veseljem prebirala.

Urednik

Iščemo pravi naslov

Naše glasilo GLAS ZMAJA je namenjeno tudi našim upo-kojencem. Čim izide nova številka, ga razpošljemo na vse naslove naših nekdanjih, sedaj upokojenih sodelavcev. Se pa dogodi, da pošta vrne pošiljko z različno pripombo, zakaj naslovnik ni prejel glasila. Tako se nam je zgodilo, da smo dobili pet vrnjenih izvodov.

BRESKVAR Alojzija
Ljubljana
Korytkova 26
pripomba pošte: odpotoval

Proizvodni sektor

moških 68

žensk 125

Skupaj 193

Obrat Šentvid

moških 30

žensk 86

Skupaj 116

Skupne službe

moških 61

žensk 61

Skupaj 122

Dne 30.6.1978 je bilo v tovarni Zmaj zaposlenih 431 delavcev, od tega 159 moških in 272 žensk.

gibanje članstva

JUNIJ 1978

Sprejeti v delovno razmerje:

PUSTAVRH Boško, orodni brusilec za nedoločen čas, od 1.6.1978.

JAMNIK Ljubomir, pripravnik v POS-u za nedoločen čas od 15.6.1978.

PETROVIČ Milivoje, delavec na transportu, za določen čas, od 23.6.1978.

Prenehalo delovno razmerje:

KOZLEVČAR Franc, strugar-ključavničar v Šentvidu od 10.6.1978.

ZUPANČIČ Antonija, snažilka v Šentvidu, invalidska upokojitev od 26.6.1978.

MARINKOVIČ Vidak, delavec II na stroju PL R 2o od 12.6.1978

PETROVIČ Milisav, delavec na transportu od 11.6.1978.

ŠMIGIČ Zoran, skladiščni delavec za določen čas, od 11.6.1978

MUŠIČ Franc, kovinostrugar od 13.6.1978

BREMEC Danica, delavka IV. na PL R 2o (umrla) od 8.6.78.

FABJAN Jože, orodjar II, od 29.6.1978

MAJSTOROVIČ Ana, delavka na spajanju 3R 12 baterij od 15.6.1978

MARTIČ Momčilo, delavec na posluževanju naprav za doziranje čaš od 15.6.78.

"GLAS ZMAJA" izdaja mesečno v nakladi 550 izvodov organizacija združenega dela ISKRA - tovarna baterij ZMAJ Ljubljana. Glasilo ureja uredniški odbor. Odgovorni urednik: SMO-LIČ Franc, urednik: MAYER Marijan. Tiska tiskarna LJUBLJANA, Ljubljana. Po pristojnem mnenju števil. 421-1/1973 oproščeno plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

rojstni dan

V MESECU AVGUSTU PRAZNUJEJO

TRDIN Ana

MUHIČ Vinko

ĐEKANOVIČ Milojko

MRAMOR Justina

NERAT Anton

JAMNIK Jožica

ŽAGAR Nada

KUTNAR Alojzija

GRABLJEVEC Avgust

MARKELJ Anica

KOBETIČ Olga

ALIBEGOVIČ Fadil

ŠTIGLEC Franjo

BOŽIČ Marjan

SMRDEL Aleš

KONČAR Anton

OMAHEN Alojz

PRIMOŽIČ Bojan

REBIČ Marija

STANISAVLJEVIČ Mišo

ULČAR Franc

MADJAR Franc

OTRIN Mara

PREK Marija

PETERLIN Milena

JOVANOVIČ Božidar

KOLUPČIČ Salih

MOŽINA Franciska

ŠTEFANČIČ Marija

KLEMENČIČ Rozalija

ZARNIK Marija

MESIČ Rasim

SETNIKAR Anton

BARBORIČ Marta

MEDVED Marija

KOPAČ Marija

ZORC Genovefa

KAMNIKAR Mihael

PIRC Janez

p.n.
tov. baterij "Zmaj"
(kadrovski oddelk.)
Šmartinska 28
Ljubljana 61000
YUGOSLAVIJA
AVION

Prejmite prijetni pozdrave od skupine na Tiriču Mir in najlepša hvala za podporo Miru Gen.

St. Rukelc
T. Poltrovski

gor
Jan
Sipor
Cene

V pogorje Himalaje na TIRIČ MIR visok 7706 metrov je odšla mešana Polsko - Jugoslovanska alpinistična odprava. Planinci iz Planinskega društva Mengeš so nam od tam poslali pozdrave, kamor so ponesli tudi naše baterije in baterijske svetilke.

